

MAGYARÁG

1938. Jún. 12
VII. No. 162

1 lei

Proprietar:
Vád. lui PÁSZTOR EDE

Fondator: PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
ORADEA, PIAȚA MIHAI VITEAZUL 4

(S. A. conf. art. 32 din decret lege Mon. Of. No. 86, din 13 IV. 1938 în curs de înființare) Inregistrat la Tribunal Bihor secția III. Dos. No. 810-1938.

A csehszlovák viszonyok tanulmányozására kiküldött angol bizottság elnöke államszövetséget ajánl Csehszlovákiában

Megtartotta a Magyar Párt pozsonyi nagygyűlését

London, június 10. Crange, a csehszlovák viszonyok tanulmányozására kiküldött angol bizottság elnöke, a News Chronicle-ben közölte az új csehszlovák államformára vonatkozó tervzetét. Eszerint: Csehszlovákia összes népei teljes önkormányzatot kapnának és így államszövetséggé alakulna Csehszlovákia. A tervzet szerint, a cseh-német határon semleges zónát létesítenének a katonai összetűzések meggátolására. A javaslatot az angol kormány jóváhagyásával elküldték Benes elnöknek azzal a nyomatékos figyelmeztetéssel, hogy az abban foglaltak szerinti önkormányzatokat feltétlenül adja meg, mert ellenkező

esetben azokat más módon fogják megszerezni a nemzetiségek.

A csehszlovákiai magyar pár pozsonyi nagygyűlése csütörtökön este 8 órai kezdettel zajlott le óriási tömegek jelenlétében. A gyűlésen Jaross Andor, az egyesült magyar pártok

elnöke, Eszterházy János, a párt ügyvezető elnöke és Szüllő Géza dr. beszéltek viharos tetszést aratva. Beszédekben teljes önkormányzatot követeltek a magyarság részére, mely ezután csak így lehet államalkotó része Csehszlovákiának.

A szudeták tervezete. A lengyel kisebbség jogai

Prága, június 10. A szudétanémet párt képviselői tegnap átnyújtották Hodzsa miniszterelnöknek a párt tervzetét a nemzetiségi kérdés megoldására. A tervzetet a cseh kormány szakértői tanulmányozták.

Varsó, június 10. Beck lengyel külügyminiszter fogadta Slavik cseh követet, aki kijelentette a külügyminiszter előtt, hogy a lengyel kisebbség Csehszlovákiában ugyanolyan jogokat fog kapni, mint a többi nemzetiség.

Hankaut megerősítették

Hankau, június 10. Hankau város megerősítése folyik. A kormány összes hivatalnokai elhagyták a várost és mindössze egy hadosztály és 200 repülőgép maradt vissza a város védelmére. Csang Kai Sek ismeretlen helyre távozott. Elutazása előtt kijelentette, hogy Kína sorsát nem a pillanatnyi helyzet dönti el és hónapokra sőt évekre előre sem lehet kiszámítani a háború alakulását.

Kanton 1 millió 200 ezer lakosa közül ma már csak 80 ezer van a városban. Az utcák teljesen kihaltak, csak a légvédelmi és őrséapatok lát hatók.

Angol és francia hajók újabb bombázása

Castelion csütörtök reggeli bombázásánál bomba érte az Isadoca nevű angol hajót. A bomba a gépterembe hullott és ott nagy rombolást végzett. A Brisbane nevű francia felderítő hajót szintén bombázták és el is súlydta.

A hajó elsüllyesztésével kapcsolatban egyébként a következő részleteket jelentik: Azt az angol megfigyelőt, akit a spanyol nemzetiek bombái a hajó fedélzetén megölték, John Edwardsnak hívják. A bombák rajta kívül megölték Bullock angol tengerészeti ügynököt is. A hajó kapitánya

és a legénység három tagja súlyosan megsérült, más hat tengerész pedig könnyebb sebesüléseket szenvedett. A nemzeti gépek négy bombát dob-

tak le a teherhajóra és azután gépfegyverrel is lőtték. A hajó kilenc nappal ezelőtt indult el Algirből és Valenciába igyekezett.

A spanyol városok bombázása a Vatikánban is megdöbbenést keltett

A Figaró jelentése szerint XI. Pius pápa megbízta Paccelli biboros államtitkárát, tudassa Franco tábornokkal, hogy a szentszék mélyen fájja a nyílt városok bombázását. A Vatikánban hangoztatják, hogy a Szentszék teljesen önként határozta el ma-

gát erre a lépésre, semmiféle politikai szempont nem vezette, csupán az emberi szenvedések iránti részvét.

Időjárás

A hőmérséklet változatlanul emelkedik. Helyi zivatarok.

Tanulságos

Palinszki nemzetközi betörő szökése a cluji Cosmuța szanatóriumból. A szélhámós kétszáz-ezer lej kauciót tett le, hogy a városban gyógykezeltesse magát. Az ügyesség erre megadta neki az engedélyt s a szélhámós egy szál rendőr kíséretében megindult gyógykezelni magát. A gyógykezelés vége az lett, hogy megszökött. Ha Palinszky valami szegény ördög lett volna, nem sikerül gyógykezelését kivinnie és azt az egy szál rendőrt kijátszania. A kaucióval mozgó szélhámós-fogoly és a kaucióbűnözők általában nem vindikálhatják maguknak a közönség különösebb szimpátiáját. Az ur a pokolba is ur, az lehet, de a börtönben ne legyen az.

Elmerekült a csendőrgyűrűből a foktői gyilkos

Szekszárd, június 10. Való István, a foktői tömeggyilkos akit sikerült körülfertőznie a csendőrségnek, megszökött annak ellenére, hogy erős csendőrgyűrű őrizte. Az egész környék rendőrségét alarmlirozták és újból megkezdődött a hajsz a gyilkos után.

Öngyilkos lett, mert elvesztette vagyonát

Lugoji tudósítónk jelenti: Ökrös Péter lugoji földmunkás husz csomag kénese gyufából oldatot készített s öngyilkossági szándékból megitta. Reménytelen állapotban szállították kórházba. Bucsulevelében azt írta, azért akar megválni az élettől, mert lelkiismeretlen emberek kis vagyonából is kiforgatták.

A kisantant államok budapesti követei Imrédnél

Budapest, június 10. Imrédy Béla miniszterelnök kihallgatáson fogadta a kisantant államok követeit. A közös kihallgatásról semmiféle hivatalos jelentést nem adtak ki, de a budapesti lapok tudni vélik, hogy ez a nagyfontosságú kihallgatás Magyarország és a kisantant között folyó tárgyalásokkal van összefüggésben.

Páris és a bolsevizmus

Georgij Lukomskij szovjet-író nagy könyvet jelentetett meg Párisban. Kifejti benne, hogy a francia főváros, amely helyet adott annak idején az orosz emigránsoknak, milyen nagy szerepet játszott a bolsevizmus előkészítése során.

Egy nagyértékű árverés

Zürichben a múlt héten árverezték el Stinnes grafikai gyűjteményének néhány értékes darabját. Hogy ezek a képek hogyan kerültek oda, arról a svájci lapok nem számolnak be.

Régi kövek...

Régi római oszlopokat találak Szófiában, amikor egy építkezés alkalmával mélyebbre ástak a földben. A meglehetősen épségben maradt oszlopok nagy művészettörténeti értéket jelentenek.

Csavargóból igazgató

Sir William Price, az United Dairies Ltd. nagyteknétyű igazgatója, aki a napokban Londonban elhunyt, fiatal korában — mint az angol lapok megírják — csavargó volt. Tizennégyesztendős gyerekként megszökött a szülői házból és alkalmi munkákkal, kóborlással, jó emberek támogatásából tartotta fenn magát. Csak később higgadt le és állt be a rendszeres munkát végző emberek sorába. Most 480 ezer fontot hagyott örökségül a fiának.

Robotgépekkel építenek utat a sivatagban

Pallah Camp (Transwaal). A Kalahári sivatag szélén érdekes műszaki ujtással próbálkozik a délafrikai angol kormány. Ugynevezett caterpillar rendszerű fotocellákkal irányítható robotgépeket helyeztek üzembe avégből, hogy az utépitő munkások előtt eltisztítsák a homokot és bozótot. A gépek hat méter szélességben egymás mellett gördülve hóékek módjára készítik elő a teret. A kalahári sivatagon építendő útvonal rendkívüli haszna abban mutatkozik, hogy nem kell a jövőben óriási kerülőket tenni, ha az ember Transwaalból a Herero földre vagy Nyugatafrikába akar utazni. Eddig le kellett jönni az Oranja-fölvő mentén húzó útakhoz. A jelentések szerint ezévi novemberben már kész is lesz a Kalahári országút, amely a keleti és nyugati afrikai tengerpartok közötti távolságot majdnem ezer mérfölddel rövidíti meg.

Megölték a karavánok bankárját

Li bankár csodálatos élete és halála

Kansu, (Kina), jun. 10. Talán az egész világon együttvéve nincs annyi fajtájú pénznem, mint Kínában egyedül. — Nemcsak tartományonként, de városokként is változóak a pénznemek, annyira, hogy európai ember sohasem ismeri ki magát közöttük. A kutatások szerint a pénzegységek kialakulására döntő hatással volt Kínában a fekvés, mert egészen más mértékkel mérnek ma is azok a kínaiak, akik sik területen élnek, mint a hegylakók, vagy a mongol határon élők.

Kansu városában két össze-
találkozott expedíció azon volt

hogy legalább annak a vidéknek változó pénzgazdálkodását hozza valamiképpen közös nevezőre. Egy Li nevű bankárral társultak, ez az ember egymaga 840 féle pénzről tudott. A karavánutak találkozópontjában, egy fal tövében volt a bankja, könyvei nem voltak, csak egy hitvány kis aranymérlege s egy üveg vegyszere, amivel az arany valódiságát állapította meg. Mégis hatalmas vagyona volt és mikor az európaiak rendelkezésére bocsátotta tudását, többmillió dollár értéket utaltatott át egy hongkongi pénzintézethez.

Ezt megtudták Kansu lakói

s vagy bosszúból, vagy fellekenységből meggyilkolták bankárjukat, aki pedig évtizedek óta ott élt egyhelyben, a fal tövében, a karavánutak találkozásában, ahol Tibet, Mongólia, Kokonor és Turkesztán népei szokták beváltani értékeiket. A bankár kezén naponta 40—70 kiló arany is megfordult. Egyik este átvágott nyakkal találták szabadlevegőjü bankjában s az expedíciók népe abbahagyta a kínai pénzek jegyzékének felfektetését. Kínában semmit se lehet ujitani mindaddig, amíg valami nagy elme egy kalap alá tudja vonni az egész birodalmat.

Afrikai örömeik: kígyó a dézsában, puskaharc, mérgezett víz

Zanzibár. — Afrikakutatónak és felfedezőnek lenni — ha csak az illető nem a már rég kitaposott, veszélytelen ugandai vagy kenyai vadászterületeken jár — lehet izgalmas és regényes foglalkozás, de nem egy fiatal férj számára, aki közvetlenül a lakodalma után feleségét is magával viszi a dzsungel mélyébe. Ezt panaszolta a zanzibári amerikai konzul előtt a szép Dorothy Mitchell Hedges, akiről készült afrikai fényképek gyakran jelentek meg a nagy világlapok hasábjain, pompás vadász- és halászsákmányokkal és a háttérben igen vadregényes néger falvakkal vagy áthatolhatatlan erdőkkel. Most azonban a nyilvánosság azért foglalkozik vele mert egymillió dollár végkielégítéssel válni akar az angol arisztokráciához tartozó fiatal férjétől, Frederic Mitchell-Hedgestől, akinek főúri címe Earl of Bantary ugyan, de jobban szereti azt a nevet, ami Afrikában ragadt rá s amely így hangzik:

„A sötét földrészt fehér orosz lánja”.

— Cseppet sem csodálkozom hogy elhatározásomon egész London izgul — mondotta Zanzibárban a szép fiatal asszony, — mert férjem mellett olyan örjítő kalandokon mentem át, hogy idegzetem és egészségem teljesen tönkrement. Három évvel ezelőtt, március 14-én esküdtünk és én idillikus, szeretetreméltó kalandokat reméltem. Ehelyett mindjárt bevezetőül egy hajóuton hurrikánba kerültünk. Hogy ez mit jelent? Véletlen menekülést a biztos halálból.

Gondoltam, hogy Középafrikában is rendes, csinos öltönyöket viselhetek. Ezek helyett hónapok óta egy keményre-

csérzett lovaglónadrág volt minden ruhám. Oly helyeken jártunk, ahol én voltam az egyetlen fehér nő, akit a bennszülöttek valaha is láttak!

Elkényeztetett uridáma voltam otthon, Afrikában pedig nekem kellett főznom, sőt mosogatnom is. Egy ilyen ténykedés alkalmával megtámadott néhány bennszülött néger. Férjem mentett ki, vad puskaharc közben s akkor izeltem meg mi az, ha valakinek nyilveszést lönek a bőre alá. A vállamba kaptam egyet és senki sem tudta kivenni husomból. Végül beletörték és átnyomták a vállam alatt, úgyhogy a nyakam alól bukkant ki a hegye.

— Mindezt felülmulta azonban ama esetem, mikor lementem egy patak partjára mosogatni. Kezembe lóbáltam dézsámat. Feltűnt, hogy nagyon nehéz. Belenéztem: hatalmas kígyó hempergett benne! Szép sárgapettyes bestia volt s csodálatos módon nem bántott, holott megmagyarázták később hogy marása ellen mit sem használt volna szérumkészle-

tünk. Egyébként is a moszkitók teljesen elkésesítették. A szunyogok meg tudják örjíteni az embert, ha nem is csipéseikkel, de örökös zümmögésükkel az ember füle körül.

Elmondta még a szépaszszony, hogy egy ízben meg is mérgezték a bennszülöttek az egész expedíciót. Ismeretlen növényi mérget öntöttek egy sáros tócsába, melyből inni kellett volna a menetek. Az első néger, aki szájához emelte vizet telt markát, pillanat múlva holtan esett el. Akkor négy napig vándoroltak a szomjúságtól teljesen elgyötörve és csak falevelekből kisajtolta nedvet vehettek magukhoz.

— Mivel férjem nem tud többé szabadulni Afrikától, kénytelen vagyok elválni tőle — mondotta a fiatalasszony, aki élményein kívül csinos kis maláriát, néhány elég lassan gyógyuló sebet és egy teljesen elgyötört, kihasznált, a mocsarakban és forróságban eltikkadt szervezetet hozott magával mutatóba Afrika sejtelmes belsejéből.

Tűzpánik egy bucurestii kórházban

București, június 10. Szerdán délután öt órakor tűz ütött ki a Brancoveanu kórházban és pedig az épület ama szárnyában, ahol sebészeti, szülészeti és belgyógyászati betegek voltak elhelyezve. A tűz lángborította a tetőt s a betegek között leirhatatlan pánik keletkezett. A kórház személyzete és a segítségükre siető mentők azonban idejekorán kiűrtették a kórtermeket, a be-

tegeket ágyastól kihordták a kórház előtti térre, ahol ezernyi tömeg gyűlt össze. A központi tűzoltóság azonnal kivontult és kétórát munkával lokalizálta a tüzet, amelyet este 8 órakor egészen sikerült eloltani. A kárt még nem becsülték fel. A tűznek egy halott áldozata van, akit a tűz keletkezése idején kezdtek amputálni és így a pánik közepette elvérzett.

KISVÁROSI HÉTKÖZNAP

CSENDESEN FOLYIK AZ ÉLET VALEA LUI MIHAION

Valami tespedt tünyság ömlik el az egész kisvároson. Olyan vigasz és reménynélküli csendesség és halálos unalom, mint a szibériai sztepeken. A határforgalom lényegesen lecsökkent mióta furcsa és divatos eszméket fujdogál a szomszéd határ felől az ujkori idők gonosz szelleme. Az állomás környékén levő export-import irodák és kirendeltségek számszerűen magyarázzák, hogy az utasok száza jöttek-mentek naponta, ugyisintén egész vonatszálítványok, míg ma alig van két-három utas vonatonként. Alig néhány vagon áru naponta. Az állomási „resti”-ben — hol az Oradea-orszármazott Cipóthné a bérlő — máskor vigan szolt a cigányzene és asztaloknál körbe ültek a vendégek, várva vonatok érkezését, indulását, ma teljesen ki halt és üres. A perronon levő büfé bezártuk — magyarázzák — holott máskor az olyan forgalmat csinált, hogy biztos megélhetést nyújtott.

Beljebb a városban, mintha mindenki aludna, olyan csendesek és kihaltak az utcák. Pedig Horváth Béla fűszer és csemegé-üzlete, ugyancsak nagyvárosi-nívón álló kirakatai és alaposan berendezett dusraktáru üzlete méltán sorakozna nálunk is az első közzé. Mellette a multkoriban még a nemrégben leégett Glück-malom omladozó, füstös falai meredeztek, míg ma már felépült a romok helyén az ország második fayence és kerámiai gyára. Ebből az árukból az ország mintegy százhuszmilió értékre szorult évente, mert ilyen cikkeket előállító gyár csak egy volt az országban. Ploestiben és pár hónapi kísérletezés után gyönyörű produktumaival teljes kapacitással dolgozik a gyár. Egész évi termelését lekötötte egy timişarai érdekeltiség. Nem akarok jóslásokba bocsátkozni, de jövője beláthatatlan.

A városka közepén Glück Károly gyönyörű szép férfi és női divat-üzlete ékeskedik — vevők nélkül. Hja, kérem! — mondja Glück ur, a cég szimpatikus junior főnöke, ez így van bármelyik üzletben és inspekciózhatna órák hosszat míg egy vevő betéved. Nagy raktárt kell tartanunk, mert ellenkező esetben nem vagyunk versenyképesek. Nemcsak férfi és női divatból, hanem cipő és rövidárukból is és a befektetett tőke még a banki kamatot sem hozza meg. Közterheink pedig semmivel sem kisebbek, mint az oradeai kereskedőknek, míg ottan a befektetett tőkét félevenként meg lehet forgatni, mely a mi forgalmunkkal szám-

szint össze sem hasonlítható. Erre csak azt felelhettem, — hogy ez csak egy csalóka perspektíva, mert itt is tele vannak kereskedőink — egy pár kivételével — jajjal és bajjal.

Beszélgettem gazdálkodókkal, kik a jelenlegi terményárakkal igen megvolnának elégedve, de terményük nem igen van eladó, mert már előbb eladták.

Mindamellet — mondja Grünfeld Béla a környék legnagyobb terménykereskedője és exportőre — ma is sok pénzt fizetünk ki terményekért és még több előleget kérnek tőlünk ugynevezett „zöldhitelt”. (Gazda nyelven a zöldhitel azt jelenti, mikor még a lábon álló termésre kölcsönt kérnek.)

Ha vannak városok, melyeket színekről vagy szagokról

lehet felismerni, akkor Valea lui Mihail a „magolók” elnevezése illeti meg. Végig az utcán, cukrászdában, üzletekben, kávéházban és étteremben, mozikban és társaságban, mindenkinek van a zsebében vagy a kezében egy marék napraforgó mag és ügyesen ropogtatja fogai közt. Tele van a járda, kávéház és mozihelyiség az ilyen magnak a kiköpött héjával. Huszonhét embert számláltam meg vasárnap este Hugo Victor „Nyomorultak” című filmjénél és a visszafutott, súlyos drámai jelenetekről bántóan lehetett hallani, hogy micsoda magolási verseny seiceg a nézőtérben. Mintha azon fogadtak volna, ki körül lesz több maghéj kiköpődve az előadás végén. Ezt nehéz lett volna eldönteni, mert a mult heti maradványok is indultak a mai

küzdelemben.

Bent a kávéházban — magolás mellett — speciális rommijáték folyik. Azért mondom, hogy speciális, mert itt önálló ötven pont kell minden játékosnak lerakni és csak azután köthet, vagy cserélhet zsókert. Ugyancsak ezt a szisztémát játsza a Román- és Magyar-kaszinó.

A Járásbírósnál folynak az állampolgársági tárgyalások és meggyőződünk róla, hogy a legnagyobb jóindulattal és objektivitással kezelik mindenki ügyét.

Társadalmi téren olyan harmonikus és bensőséges az érintkezés faj és felekezetek között, hogy bátran oda állíthatjuk példának a valea lui mihailiakat.

A Román-kaszinóban vegyesen szórakoznak románok, magyarok és zsidók, ugyisintén a Magyar-kaszinóban is.

A tennisz-pályákon elegáncsinos, szép asszonyok és leányok játszá a mindennapi partijukat vidám tere-fere és szellemes társalgás mellett. Így él és vegetál a tőlünk Salajhoz csatolt, de Biharhoz mindig visszavágyó: Valea lui Mihail.

F.

A németországi lengyel kisebbségi liga az üldözések megszüntetését kéri

A németországi lengyelek ligája emlékiratot adott Frick birodalmi belügyminiszternek, amelyben az üldözések megszüntetését kérte. A németországi lengyelek panaszkodnak, hogy helyzetük semmiben sem változott meg, dacára annak,

hogy Hitler kancellár erre nézve a mult év novemberében messzemenő ígéretet tett. Az emlékiratban a lengyelek kérik a németországi iskolák megnyitását, engedjék meg, hogy a lengyel ifjak tanulmányaikat Lengyelországban vé-

gezdhessék, szüntessék meg a lengyel hitelintézetek ellen irányuló bojkottot s végül vonják vissza azt a rendeletet, amelyben megtiltották a besorozott lengyel ifjaknak anyanyelvük használatát.

A „francisták” működése Elzász-Lotharingiában

A „francisták”, (francia fasiszták) csoportjának irodájában, nagyon érdekes dologról szerezhetünk tudomást.

A „Le Franciste” című újság egy cikkel kapcsolatosan közli Hitlernek és Franconak fényképét, „a nyilvánosságra nem hozott riport” címe „Utazás a szabad, erős és boldog Németországban”. Az ajtó üvegére meg egy levél van rá ragasztva, melynek szövege tiltakozás az ellen, hogy egy bizonyos Gillmann nevű ember, akit Németország javára történt kémkedés miatt 20 évi börtönre ítélték, elfogatása idejében körzetvezetője lett volna a francistáknak Elzászban. A levél szerint Gillmann még előzőleg kizárták...

Ki a Gillmann utóda? Az illető egy Caumenisch nevű egyén, naturalizált francia, születés szerint német. Ő nem csak francista, hanem tagja az autonómisztikus pártnak is,

mely egy „Elz” című lapot ad ki. Direktora ennek a lapnak egy bizonyos doktor Roos. — Annak dacára, hogy ez a Roos nyilvánosan lett vádolva azzal, hogy külföldről havyonta 800 márkát kap és annak dacára, hogy ez a vád akarattal sértésekkel lett fűszerezve, Roos mégsem emelt panaszt. Az autonómisztikus párthoz tartozik továbbá még egy doktor Fal, unokatestvére doktor Ernst Robertnek, aki Berlinben az irredenta „Elsass-Lotharingen Heimatstimmen” kiadója.

Részvevő mint német delegált az „Internationale der Nationalisten” második kongresszusán Londonban. Ez egy hálózat tehát, melynek csak első emeberit látjuk.

Lapjaikban nagy heccelések folynak Franciaország ellen. Például. A francia parlament milyen mélyre sülyedt... — A bűnözők számának növekedé-

se egyenesen ijesztő. — A játékszenvedély egy valóságos nemzeti szerencsétlenséggé fejlődött. — Az iskola sok fiatalt züllésbe kergetett.

Egy cikk Schleier urat dicséri, „országos csoportvezetőjét a nacionalszocialista német munkáspártnak”.

Amikor majd szélléftűtünk és napsugárral főzünk

Ezer év múlva — mondja Henry Olerich amerikai professzor — kifogynak majd teljesen a világ szén-, petróleum és egyéb nyersanyagkészletei. Így tehát új energiaforrásokat kell keresni. Ezek az új energiaforrások adva vannak. — Energiaforrás: a nap, a szél, a víz, amelyek ügyesen felhasználva mindent pótolnak. Napsugárhővel fogják majd megfőzni a levesüket. A szél és a víz erejével hajtják majd gépeiket. Érdekes, hogy — az amerikai tudós szerint — addigra a házi- és vállalatok tulnyomó többsége is kipusztul és mivel a hús nagyon drága lesz, az emberek vegetáriánusok lesznek.

A JOBB JÖVŐ ZÁLOGA

Tegnap beszámoltunk azokról a felemelő ünnepekről, amellyel az ország minden részében megünnepelték a június 8-át. A fővárosban százezres tömegek, a kis há-
vusi és pusztai településeken csak néhány ember ünnepelt, de mindnyájukat lobogó lelkesedés töltötte el. Mindnyájan lelkük legmélyéből fakadó meggyőződéssel ünnepelték Ő felségét, II-ik Károly Királyt, a legfelsőbb országőrt.

Június hónap első hete az országör szervezetek ünnepe. Ezen héten számolnak be munkájuk eredményeiről. A munka egyik részét, a terület, lelket megacélozó tornamutatóványokat megcsodáljuk és megdicsérjük, azonban ennél talán még sokkal fontosabb a munka másik része, a mellyel csak az jöhet tisztába, aki alaposan átnézi a kiállított grafikonokat, statisztikákat, stb. Csak néhányat említünk: az országör szervezetek 2000 új hidat építettek, 5000 hidat javítottak ki, 185 kilométer utat láttak el kövezettel, 2000 hektár területen ültettek gyümölcsfákat, gátakat építettek, stb. De ezeknél a nagyszerű, kézzelfogható eredményeknél is nagyszerűbb, lélek emelőbb és jövőt-építőbb az a társadalmi munka, amit az országör szervezetek a saját soraikban és a falvakban végeznek.

Őfelsége, II. Károly Király, a legfőbb országör irányítása mellett az országör-szervezetek egy közös cél: az ország békés fejlődése és határaink megvédése érdekében — nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül — egyesítik magukban az ország ifjuságát, 7 éves kortól 18 évesig. Mindnyájukat egy cél fűti: az uralkodó iránti hódolat, és a haza java. Az országör-szervezetben nincsenek társadalmi különbségek, nincs szegény és gazdag, nincs vallási türelmetlenség és nincs nemzetiségi kérdés, csak egy közös haza fia dolgoznak együtt testvéri egyetértésben, ennek a közös hazának felvirágoztatásáért. Munkájuk megacélozza testüket, lelküket. Megtanulják megismerni és megbecsülni egymást. A városok gyermekei elmennek falusi testvéreikhez, elviszik hozzájuk ismereteiket, elősegítik a falu anyagi és szellemi fejlődését. Így ísmét egymásra talál, az eddig mindjobban elkülönülő, falusi és városi lakosság és itt is eltűnnek az eddigi meg nem értések, mert megismerik egymás baját, buját, közelebb kerülnek egymáshoz a város és a falu.

Mindennek legfőbb irányítója Őfelsége II-ik Károly Király, a legfőbb országör, aki

új szellemet, új építő lendületet ad hazánk közéletének. — Aki az ifju, erőteljes munka

rítmusát vezette be minden téren. Mintahogy az országör szervezetek csak egy célt ismernek, a haza javát, ép úgy a közéletből is el kell tűnjön minden mellék cél és mellékgondolat és csak egyetlen ut áll előttünk: követni Őfelsé-

gét, II-ik Károly Királyt, haza javára kifejtett munkájában.

Június 8-ika a Királyság és az ifjuság ünnepe. Az 1938-as június 8-ikát az ország összes polgárai mint a jobb jövő zálogát ünnepelték.

Asszonyucalam az öt új hegyvidéken

Srinagar (Északindia). Holmes amerikai Himalája-kutató expedíciója megérkezett ide és beszámolt a Gatera-vidéken eszközölt felfedezéseiről. Holmes karavánja teljes három héten át mászta a világ legnagyobb hegyvidékének lejtőit s új átjárót keresett Tibetbe.

Igy jutott el az expedíció olyan helyekre, ahol még fehér ember nem járt. Terjedelmes hómezőkön és gleccsereken áthalolva eljutott az öt új hegyvidékére, ahol magános lámakolostor áll, benne néhány tibeti származású pappal. Több ezer méter magasban, a világtól teljesen visszavonulva, erdei növényeken és zuzmókon élnek ezek a haszontalan emberek, akik állítólagos elméye dúsukban elfelejtettek dolgozni és megkövetelik, hogy adományokból tartsák fenn őket a környék falvai.

A pizsokban fürdő lámapapok között két napig élt Holmes, aztán még feljebb merészkedett a Himalája teteje felé. Néhány órai hegymászás után a világ legkülönlegesebb falvába érkezett. Mint fecskéfészék az ereszt alatt, négy ház pihen a Gaurisankar óriási csúcsa tövében és a világnak erről a párkányáról lelátni a forró Indiára.

A faluvégén valamennyi lakos ünnepélyesen fogadta a kutatót. Két asszony és kilenc férfi. Akik közül öt az egyik, négy a másik asszonynak a férje. A gyerekek vigyorgó, izmos kis sárga tibetkinai keverék kölykök, itt a falu közös tulajdonát képezik. A legteljesebb matriarchátusban él a tizenegy felnőtt, akik közül a férfiak végzik a szolgamunkát és az asszonyok uralkodnak a szó legszorosabb értelmében.

Ehhez képest a kimondhatatlanul hosszúnévű falu hölgyei testileg is sokkal inkább kifejlődtek és mindketten jó három fejjel magasabbak férjeiknél. Míg ezek a beteges, vézna férfiak állandóan takarókba burkolva járnak, a nők nevetve fürdenek a jeges hegyi pataokban.

Holmes alapos kutatást és munkát végzett itt, amikor mindezeknek a különösségeknek okát kereste. Összebarangolva a környéken levő lámakolostorokat, nyomára jött an-

nak, hogy a világ teteje alatt egykor hatalmas, többszáz ezer főnyi nép élt ugyanolyan furcsa körülmények között, mint a két asszony és a kilenc férfi. Sőt arra is vannak adatai, hogy az a régi nép folyton támadta a hindu síkságokat és teljesen rablásból élt. A harcokban az asszonynép vett részt. Nincs kizárva, hogy Holmes megtalálta a régi amazonok egy messzirevándorolt törzsét — az igazi amazonok Középnyugat-Afrikában éltek — és a lámapapok, ha egyszer megnyitnák adatgyűjteményüket a fehér tudósok előtt, Holmes szerint új alapokon kellene megírni Délázsia történelmét.

Egyébként a két nő nagyértékű, művésziesen nyakékké font türkiz-ékszereket viselt és elítve fájának szokásaitól, különös tisztaságban tartja úgy

házaikat, mint önmagát és gyermekeit. Ha az ember elképze-
li, hogy ez a falu minden órában ki van téve a tömegével lezúduló lavináknak, az örökös viharoknak és — az éhezésnek, az élelem megszerzése pedig emberfeletti munka: meg lehet érteni a férfiak satnyaságát. Mint Holmes egyik indiai angol lapban tréfásan megjegyzi: — négy, öt asszony s hozzá az örök hó, ez egy férfi számára bizony kissé tulok...

A különös falut, amely egyedülálló a maga nemében a világon s melyről már a legrégibb utazók is említést tettek, a világ minden részéből expedíciók fogják felkeresni. Amerika, Németország, Norvégia, sőt Japán tudósai már utra is keltek, hogy ellenőrizzék Holmes adatait.

Közjegyzők küldöttsége a miniszterelnöknél és az igazságügyminiszternél

București, június 10. Az ardeali közjegyzők küldöttségben keresték fel Miron Cristea patriarka-miniszterelnököt, Iamandi kultuszminisztert és Dinu Simion igazságügyi államtitkárt. A küldöttség törvényjavaslatot nyújtott át a köz-

jegyzői intézmény rendszeresítéséről az ország egész területén. (Eddig csak Ardealban voltak közjegyzők.) A közjegyzők szerint 1000 jogvégzett fiatal embert lehetne ilymódon álláshoz juttatni anélkül, hogy az államnak pénzébe kerülne.

Ne higgy az álomnak!

Agyonütötte a lezuhanó sarkó a temetői kincskeresőt

Bazargic, június 10. Marin Várneanu I. G. Duca közsé-
beli telepes gazda álmában megjelent egy fehérbe öltözött és vakító fénnel övezett nő és azt mondotta, hogy a község török temetőjében egy sir alatt kincsek vannak elásva, de a kincseket csak éjszaka lehet kiásni. Várneanu a különös álom után felébredt, felöltözött és elment két unokafivéréhez: Ilie Machoz és Tudor Raduhoz, akiknek elmondta „csodálatos” álmát. A három férfi együtt kiment a temetőbe és a szellem által megjelölt

sirt ásni kezdték. Ásás közben a hatalmas sarkó lezuhant és agyonütötte a kincskereső Várneanut. Társai rémülten rohantak a csendőrségre és jelentették az esetet.

Nagy mennyiségű
új férfi és női kelme-
maradékok
érkeztek
Steiner maradékoshoz
Căler Victoriei 3. az udvarban balra.

Konyhakéssel levágta férje orrát -- majd elvágta nyakát

București, június 10. — A Griviței ut 323. számú házban lakott Maria Niculescu nevű asszony Alexandru Vasile nevű vadházastársával. Az utóbbi időben napirenden voltak a

veszekedést. Tegnap a férj részegen jött haza. Az asszony megvárta míg férje lefeküdt, azután egy konyhakést vett magához és levágta alvó férje orrát, —

majd elvágta saját nyakát. A férj segélykiáltásaira berosokoltak a szomszédok és az asszonyt, valamint a férfit súlyos állapotban szállították be a kórházba.

Filmbeillő körülmények között szökött meg egy cluji szanatóriumból Palinszki, a hirhedt nemzetközi betörő

(Cluj.) Csütörtökön délnél 1 órakor az egyébként csendes és nyugalmas Cosmufa tífődszanatórium felbolygatott hangyaboly benyomását keltette. A tífőbetegek, ápolók és orvosok lázasan kutatták át a szanatórium óriási kerítjét, hogy az egy perccel azelőtt elsökött Palinszki hirhedt nemzetközi betörő nyomára akadjanak.

Palinszki útja kórházzól kórházra.

Palinszki Dávid nevét nagyon jól ismeri az újságolvasó közönség. Körülbelül három hónappal ezelőtt társával, Berl Tabakkal együtt a pincén keresztül betörték Miess bórnyagykereskedés Regina Maria-utcai üzletébe, ahonnan kétszáz ezer leit emeltek el. Az egész ország rendőrsége hajszolta a két betörőt és néhány nap múlva Craiovában le is is fűltek őket. Azóta mindketten a cluji ügyészség foglyai. Palinszky Dávid egy idő óta betegeskedett. A törvényszéki orvosnak arról panaszkodott, hogy tüdejével van baja. Az egyébként robusztus külsejű betörő napokon keresztül orvosi megfigyelés alatt állott. — Mig végül az ügyészségi orvos ajánlatára kórházba utalták.

Palinszki előkészíti a szökést

Szerda délnél 12 órakor Palinszki Birisan Alexandru rendőr kíséretében zsebében az ügyészségi orvos beutalásával, megjelent a szanatóriumban. Pop Livius főorvos megállapította, hogy Palinszki nek tökéletesen egészséges a tüdeje, tehát a tífődszanatóriumban nem maradhat. Az orvosok közölték a betörő őrizetére kirendelt rendőrrel, hogy el kell vigye Palinszkit. A rendőr az első percben tanácstalanul állt. Nem tudta, hogy közölje feletteseivel, hogy a betörőt vissza kell vinnie. Az ott álló tisztviselőnek szólt, hogy tartsa szemmel a szobát, amíg ő a telefonhoz megy. A szoba ajtajában állott Palinszki szobatársa és

ennek felesége. A rendőr a szomszédos épületben levő telefonhoz ment, míg a betörő a szobában maradt. A betegek közben levonultak az ebédlőterembe. Az egész pillanatok alatt, filmszerűen pergett le. A tisztviselőt behívták a közeli röntgenszobába, mire odaszólt az ajtóban álló betegnek, hogy figyeljen be a szobába, míg a rendőr visszatér. Mikor a tisztviselő mögött becsukódott a röntgenszoba ajtaja, Palinszki kiszólt az ajtóban állógáló betegnek, hogy csukja be az ajtót, mert huzat van és fél hogy meghül. A következő percben visszatért az ápolónő, hogy újabb urinát vigyen vizsgálatra a betörőtől. Benyitott a szobába,

de Palinszki nem volt ott.

Nyomavesztett a betörőnek.

A kert végében egyébként szuronyos katona teljesített szolgálatot a 31-es tűzérezred itt lévő ruhatáránál. A betörő után eredt rémült személyzetnek elhűlve mondta a katona, hogy néhány perccel azelőtt rohant arra egy alsóruhás beteg. Átugrott a kerítésen és a meredek domoldalon megcsuszva végiggurult, majd talpra ugott és tovább eredt. A katona azt hitte, hogy a szanatóriumot megunt beteg menekül és ügyet sem vett rá.

Palinszki kétszáz ezer leit tett le a törvényszéken, hogy megengedjék, hogy a városban gyógykezeltesse magát.

Erthetetlen

az első pillanatban a spanyol nemzeti hadsereg hadvezetőségének magatartása. Francia városokat bombáznak, angol hadihajókat lövetnek. Talán fejt vesztette az a hadvezér, akinek nem elég a vele szemben álló ellenség, újat keres magának? Ennek a kötdésnek nyilvánvalóan nem hadászati, hanem politikai célja van. — Franconak utolsó erőfeszítéseket kell tennie a belső feszültség megváltoztatására. Erre helyesnek ígérkezik az a régi fasiszta módszer, ami röviden így szól: ha nem akard, hogy családban egyenetlenkedés legyen urrá, köss bele a szomszédodba. Régi tapasztalat, hogy a családtagok, akik egymásra acsarkodnak, a családi becsület érdekében ismét össze fognak, ahogy „külső ellenség” fenyegeti őket. Valahogy ezt a módszert honosítja meg a fasiszmus is minden olyan alkalommal, mikor a családi béke odahaza veszélyeztetve van. Csakhogy Franconál veszedelmes módszer ez, mert Franco családja nem édes testvérek. Arra mindenesetre jók ezek a kötekedések, hogy megzavarják az angol-olasz jóviszonyt. S lehet, hogy Franconak ez is a célja.

Tűzharc a csendörök és csempészek között

Satmarei tudósítónk jelenti: A botizsi erdőben, amely alig néhány kilométernyi távolságra fekszik a várostól, az elmúlt éjszaka tűzharc folyt le a csendörök és csempészek között. A csendörök bizalmas értesítést kaptak, hogy az éjszaka folyamán csempészcsoporthoz vonul át az erdőn. Lesbe álltak és észrevették, amint Csehszlovákia felől három csomagokkal megrakodott gyanús egyén igyekszik előre. Megállásra szólították fel őket, erre a csempészek eldobták csomagjaikat és futásnak eredtek. A csendörök fegyvereikhez nyultak és tizenhat golyót küldtek a menekülők után. Ezek revolverekkel tüzeltek vissza és sikerült is elmenekülniök. Sebesülés sem az egyik, sem a másik részen nem történt. A csempészek három csomagot hagytak az erdőben, tömve értékes selyemáruval, főleg nyersselyem férfiingekkel.

A volt liberális párt vagyonának titka

București, június 10. A Románia című lap újabb cikket irt a volt liberális párt vagyonának felülvizsgálásáról. Megállapítja a lap, hogy Victor Budurescu és Maxim, a vagyonellenőrzéssel megbízott zárgondnok a liberális párt pénzkezelését vizsgálja felül és jelenleg a székház alapító le-velét keresi, valamint azokat az okmányokat, melyek a létesítését igazolják.

Megjelent

GÁL ZOLTÁN

nyelvpedagógus szerkesztésében a

6000 SZAVAS

ROMÁN—MAGYAR
MAGYAR—ROMÁN

KÉZISZÓTAR

egy kötetben

Ára 25 Lei

Kapható a „Friss Ujság” és „Magyarság” minden árusítójánál és az összes könyvkereskedésekben

Vidéki rendeléseket az összeg, valamint 5 lei portóköltség előzetes beküldésével, illetve azonnal teljesítünk. — A pénz esetleg bélyegben is beküldhető.

Rémdráma egy szegedi orvoskisasszony lakásán

Szegedről jelentik: Szerdán este Incze Klára dr., szemészeti klinikai tanársegéd lakásába ismeretlen fiatalember csengett be. Amikor a tanársegéd nő ajtót nyitott, a dult arcú fiatalember valósággal benyomta az ajtót, majd pisztolyt ragadva rákiáltott Incze Klára:

— Ha valaki megmozdul, agyonlövöm!

A lakásban az orvosnő kívül Tóth Jolán dr. tartózkodott

A fiatalember a pámlagra kényszerítette a lányokat majd Incze Klárahoz fordult: Emlekszik rám doktor kisasszony? Egy év előtt kiutasított a klinikáról, nem akarta kezelni gyógyíthatatlannak mondott szembajomat. Akkor elhatároztam, hogy megölöm! Elérkezett az idő, végzek magával. A fiatalember erre ötször egymás után rálőtt a leányra. Három golyó talál. Egyik a szívét fúrta át és azonnali halált okozott

Tóth Jolán valahogy kiugrott az ajtón és fellármázta a rendőrszemet. A merénylet közben önmaga ellen fordította fegyverét. Ertesítették a mentőket, de a fiatalember utközben meghalt. Incze Klára dr. menyasszony volt. Tajthy Kálmán budapesti testnevelési főiskolai tanár volt a vőlegénye és a jövő héten lett volna az esküvő. A merénylet László Lajos 18 éves foglalkozás nélküli fiatalember volt.

Két csavargó kalandja a kígyótelepen

Port Elisabeth. — Ami Dél-amerikában a világhírű Bhalanten Intézet, ugyanaz Dél-afrikában a port-elizabethi mérgeskigyófarm, ahol szérumterápiái műhelyek állítják elő a mérgeskigyók harapása elleni gyógyszereket. Furcsa és lélegzetelállító kalandja akadt két délafrikai hírhedt csavargónak a kígyófarmon s csak az a szerencséjük, hogy a farm kezelő tisztje idejében közbelepett a csavargók érdekében. Az országutak vándorai, né-

hány apróbb betörés után, nyakukba vették a távolságokat és az uitenkoyi országuton északra felé baktattak. Estefelé észrevették, hogy motoros csendőrök üldözik őket. Átmásztak egy magas kökerítésen és a félhomályban egy kert bokrai között rejtőztek el. Később mindketten elaludtak. Mikor a hold már az égen világított, felébredtek és rémülten látták, hogy apróbb-nagyobb kígyók ezrei nyüzsgönek körülöttük. Néhány már a testükre csáva-

rodott. Segítségért kiáltottak, mire a csavargók közelében megjelent egy egyenruhás néger, aki kosárban tyuktojást hozott s ezeket elszórta a bajba jutott atyafiak közelében. A kígyók mind a tojásokra rohantak s otthagyták a rémült embereket, akik csak most tudták meg, hogy a szérumtermelő intézet mérgeskigyófarmjának területére tévedtek. Most már örömmel vonultak be a sokkal biztonságosabb fogházba.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelíggel, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknel 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszshelyes érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

POSTA

Róna fényképésznél

legolcsóbb, legszebb a fénykép!!

6 db csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataimban látható!

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurenciától félrevezetni!

35 éves tisztviselő azonnali benősülés céljából keresi biztos üzlettel vagy jövedelemmel rendelkező urinő ismeretséget. Fényképes leveleket „köztisztviselő” jelíggel a kiadóba kérek. 2392

ALLAS

Seleus és környékére szép jövedelemmel gyakorlott lapárust felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Gyakorlott újságírókat jó jövedelemmel felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Hosszu irodai gyakorlattal rendelkező mérleg-képes könyvelő, román-magyar levelező, nagyobb kereskedelmi, vagy ipari vállalatnál állást keres, augusztus 1-i belépésre. Megkereséseket Rudolf Mosse Oradea (Bul. Reg. Ferdinand 13.) továbbít „Perfect” jelíggel. 2379

Ügyes, megbízható kifutót keres Balázs, Alexandri 34. 2363

Csomagoláshoz értő, biciklizni tudó boltiszolga felvétetik. Cim a kiadóban. 2330

Valcui mellé munkásleányokat felvesszek. Csokoládé-ház, Bratianu 2. 2395

VÉTEL-ELADÁS

Stanio, színes selyem, krepp és tafeti-papírok legolcsóbb árban kaphatók Pásztor Ede papirkereskedésben. Piața Mihai Viteazul 4. (Nagypiac.)

Cukrárszoknak tortalap, papírtálca, mignon papírok, papírzalvéták nagy választékban a legolcsóbban Pásztor Ede cég papíráruházában.

Eladó ház szőlőskerttel, nyaralásra igen alkalmas. Calea Ruinelor 14. 2394

Lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4.

LAKÁS

Kétszobás, fürdőszobás lakás ujonnan kifestve azonnalra kiadó. Str. Berthelot 23. 2355

KÜLÖNFÉLE

Idősebb urinő lakást kaphat ellátással, ápolással. Fürdőszoba van. Str. Măcelariilor 2. 2396

Cséplőgarantúra bírósági árverése 11-én, szombaton délután 4 órakor lesz Str. Minelor 43. Paprikamalomban. 2393

Motorcsónak a bálnák ellen

„Aequator” névre keresztelték az első német bálnavadászhajó, amely a napokban futott ki a hamburgi kikötőből huszonöt főnyi személyzettel. A hajón van nagyobb motorcsónak is a bálnák üldözésére és megközelítésére.

SPORT

Kiestünk a világbajnoki küzdelemből

Kuba-Románia 2:1 (0:1)

A pesszimistáknak lett igazuk. A román csapat a második mérkőzésen sem állta meg a helyét. A felforgatott csapat, az ujonnan beállított játékosok sem segítettek a csapat, miután az első félidőben vezetett 2:1 arányban vereséget szenvedett.

Svájc-Németország 4:2 (1:2)

A világbajnoki küzdelem első igazi nagy meglepetése a megismételt mérkőzésen kikapott Németország. A két ország együtteséből összefoldozott csapat nem felelt meg a várakozásnak és Németország, a hajdani nagy favorit kiesett.

Készülődés a KK-ra

Osztrák játékosokkal erősít a Rapid és a Ripensia

A Közép-európai Kupába jutott csapatok már a kupa-mecs csekre készülnek és erősítéseket határoztak el. Mindkét csapat külföldi játékosokkal tárgyal és első sorban osztrák játékosok jönnek számításba. A Rapid Sestát a világhírű hátvédet akarja szerződtetni, a Ripensia Platzer, az osztrák „Wundermannschaft” kapusával tárgyal. A Ripensia Platzer mellett Konradot, az Olimpia jóképességű kapusát is számításba veszi. A belföldi játékosok közül Mannt, a DUGI jóképességű kapusát a Juventus, Opreant pedig a Venus akarja szerződtetni.

Meggyilkoltak egy csizmadia inast Bucurestiben

București, június 10. A fővárosban újabb megdöbbentő gyilkosság történt. A Romană ucca 148. számú házban levő csizmadiaműhelyben Pascu Celeagacu 18 éves csizmadia inast borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolták. Csizmadia inast késsel elvágták a nyakát és tarkóját. Az inas ládáját és szekrényét felfeszítve találták és így valószínű, hogy rablógyilkosság történt. A rendőrség eddig két gyanúsítottat vett őrizetbe.

Makulatura

nyságpepir nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉGNEL ORADEA